

Bartha Csilla (Nyelvtudományi Intézet és ELTE BTK): **Nyelvi diverzitás – vész helyzetben: Kutatói kihívások és gyakorlati válaszok a NyelvEsély kutatóhálózatban**

Jan Blommaert a pandémia globális hatásaira hozva illusztrációkat egy márciusban megjelent írásában a koronavírus-válságot a mai globalizációs folyamatok tankönyvi példájának nevezi, hiszen mindez jól mutatja azokat a módokat, ahogyan a dolgok változnak, amikor mobillá válnak, továbbá a tényt is, mely szerint a dolgok, amikor globálissá válnak, nem maradnak ugyanazok, átalakulnak, új jellemzőkkel, dimenziókkal, korábban nem ismert hatásokkal bővülve (vö. Blommaert 2020: 1). A COVID-19 világméretű terjedése közvetlen járványügyi következményei, a folyamatos fertőzésveszély, a pandémia mérhető gazdasági, társadalmi, kommunikációs, oktatási, pszichológiai, kulturális stb. hatásai mellett mélyreható és hosszabb távú változásokat hozott, s ez egyben új kihívásokat, új és újraértelmezendő kérdéseket is jelent, amelyek az általánosíthatókon túl különböző (pl. magánéleti, közéleti, szakmai) szerepeinkben is érvényes helyi válaszokat igényelnek mindannyiunk számára. Az elmúlt hónapokban tetemes mennyiségű hazai és nemzetközi publikáció halmozódott fel részint a poszt-COVID új normalitás („new normal”) diskurzusaiban, részint pedig azon kívül is arról, hogy a különböző tudományterületek és tudományos közösségek számára milyen tapasztalatok vonhatók le, milyen közvetlen és közvetett hatások és lehetséges megoldási módok, milyen szerepek és felelősségek fogalmazhatók meg.

Noha a járványhelyzet komoly hatással volt a Nyelvtudományi Intézet Többnyelvűségi Kutatóközpontjában folyó kutatások, különösen a NyelvEsély projektum eredetileg tervezett feladatainak megvalósíthatóságára is, az előadásban a társadalmilag felelős bevonódó részvételi kutatás szemléleti keretében a kutatók és kutatásban részt vevő partnereik perspektívájából az új helyzetből adódó nyelvi és nyelvészeti, egyszerre elméleti, módszertani és gyakorlati kihívásokat, valamint a kutatócsoport és partnerhálózata erre adott reziliens válaszait és eredményeit kívánom bemutatni.

A kiterjedt járványügyi tájékoztató kampányok ellenére ugyanis Magyarországon még mindig vannak olyan különösen veszélyeztetett csoportok (ilyenek a hazai kétnyelvű cigány közösségek, valamint a jelnyelvhasználó sietek), amelyek – bár a lakosság több mint 10%-át teszik ki – nem férnek hozzá megfelelő információkhoz nyelvi-kommunikációs és társadalmi okokból. A lényeges egészségügyi információkhoz és útmutatásokhoz való folyamatos és megfelelő hozzáférés, az alapvető fogalmak és orvosi instrukciók megértése, a kialakuló helyzetekben való eligazodás a speciális helyzetű (és nyelvi-kommunikációs igényű) csoportok számára közvetlenül segítheti a hatékony védekezés tudatosítását, fontos háttértámogatást is nyújtva az egészségügyi szereplőkkel való kommunikációjukhoz is. Ezen túlmenően széleskörű kutatási tapasztalatok igazolják, hogy a megfelelő megküzdési stratégiák kialakításában, az emberek biztonságérzetének megteremtésében, a hosszabb távú mentális következmények enyhítésében rendkívül fontos szerepet játszik a nyelv, a nyelvi és kommunikációs biztonság. Az információhoz saját nyelveiken való hozzáférés lehetőségének biztosítása mellett ez a lokálisan hatékony kommunikáció mikéntjének ismeretét, az érintettek megszokott kommunikációs módjaira való érzékenységet, a kommunikációs partnerek egymáshoz történő folyamatos és kölcsönös alkalmazkodását, maguknak az érintetteknek a bevonását is igényli. Mindez a kutatók és kutatások társadalmi felelőségéről, a nyelvi egyenlőtlenségek következményeiről és a többnyelvű repertoárok szerepéről is újonnan megválaszolendő kérdéseket vet fel (Piller, Zhang és Li 2020).

Hivatkozások:

Blommaert, Jan 2020. *COVID19 and Globalization*. Megjelent: 2020. március 6-án. <https://alternative-democracy-research.org/2020/03/06/covid19-and-globalization/> Letöltés dátuma: 2020. szeptember 22.

Piller, Ingrid, Zhang, Jie és Jia Li 2020. Linguistic diversity in a time of crisis: Language challenges of the COVID-19 pandemic. *Multilingua*, 39(5): 503–515. doi: <https://doi.org/10.1515/multi-2020-0136>. Letöltés dátuma: 2020. szeptember 21.